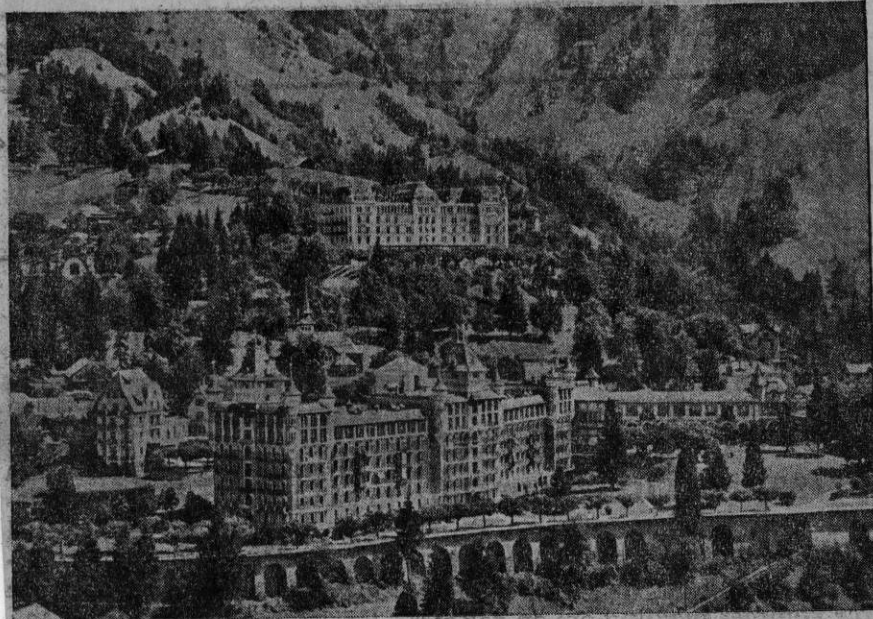

14-02-010

Moralsk Opprustnings Østfoldmøte i Sarpsborg igår

Et flott arrangement og talere fra mange land

Caux, bevegelsens sentrum

Moralsk Opprustnings store Østfoldmøte igår hadde samlet en tett besatt sal i Folkets Hus. En så folk — ikke bare fra Sarpsborg, men også fra Halden og Fredrikstad. Presse-representanter fra de tre byer var også tilstede, og dessuten et par representanter for Oslopressen, så det var tydelig lagt stor vekt på møtet. Arrangørene hadde vært meget dyktige til å skape en vakker ramme om saken. Langs veggene hang flere flagg fra de nasjoner som deltok i møtet, og scenefonden var prydet med vårens grønne og nydelige blomsterdekorasjoner. I det hele var regien på dyktige hender.

Et internasjonalt sammensatt kor sang under møtet norske, svenske, tyske og engelske sanger i tilknytning til bevegelsen. Koret var godt og hadde en svensk dame som solist. Hun hadde en nydelig og tiltalende sopranstemme.

Som en av innbyderne til møtet ønsket Ove Madsen forsamlingen velkommen. Han uttalte sin glede over at så mange hadde fulgt innbydelsen og redegjorde for programmet. Det ville bli taler av representanter fra Norge, Sverige, Danmark, England, Afrika og Australia. Ledelsen av møtet overga han deretter til Jens Joakim Wilhelmsen, som har arbeidet for bevegelsen både i Amerika og Europa, nå sist tre

år i Ruhr. Wilhelmsen sa mange pene ord om Sarpsborg og sarpingene. Man hadde møtt utstrakt gjestfrihet i byen der de fleste av de medvirkende i møtet hadde fått privat innkvartering. Den sak møtet var samlet om omfattet imidlertid ikke bare Sarpsborg, men hele verden. Moralsk Opprustning var en ideologi som ville skape om verden til en ny verden, sa lederen.

Så kom talerne fra forskjellige land i tur og orden. Vår knappe plass i dag hindrer oss fra å gi noe nærmere referat av talerne. Stort sett munnet de alle ut i at Moralsk Opprustning ville gjenskape verden ved sin livsforvandling med de fire absolutter: absolutt uselviskhet, kjærlighet, renhet og ærlighet.

Første taler var en skotte, Matt Manson, som var i besittelse av godt humør og gjerne tok applaus for åpen scene. Han presiserte meget sterkt nødvendigheten av en verdensfred som ble varig, å utvikle de økonomiske muligheter til gagn for alle og uten at noen ble utbyttet og om at menneskene i fellesskap måtte bygge freden. Alt dette kunne, mente han, oppnåes ved å følge Moralsk Opprustnings prinsipper.

En livsforvandling etter Moralsk Opprustnings prinsipper vil forandre livet i familien, bedrifter og i nasjonen.

Utklipp av: 10/5-51
Lynbygger Arbeidsblad

Franskmannen, typograf Andre Crepin, var neste taler. Med gallisk fyrrighet forsvarte han sitt syn. Han pekte på at M. O. hadde tilslutning fra alle sosiale lag. Skal en forvandle verden må en begynne med seg selv. M. O. betyr en forenkling av problemene. Arbeidere og arbeidsgiver kommer på talefot med hverandre. I industristrøkene rundt Paris hadde arbeiderne nå treningsmøter hver uke i den nye

ideologi. Det er en kamp for å gjøre seg selv og andre mennesker større og dermed skape en ny verden. Han hevdet også at det var blitt gode resultater av samarbeidet mellom arbeidsgiver og arbeidere på det nye grunnlag.

Paul Kurowski beklaget at også Norge var blitt offer for nazistenes terror. Hvordan kunne nazismen slå rot i Tyskland? Ganske enkelt fordi de demokratiske krefter var splittet. Tal. hadde meldt seg ut av kommunistpartiet fordi han hadde erfart at denne vei ikke førte fram. Fred er ikke en ideologi, men at menneskene selv blir annerledes.

Tal. fortalte fra arbeidet i Ruhr-distriktet, og pekte på at Moralsk Opprustnings linje førte til vennskap mellom franskmenn og tyskere. Som en smukk gestus stilte franskmannen Crepin seg ved siden av Kurowski.

Den danske malermester Rasmussen var en gemytlig herre, som med ekte dansk humør erklærte at han hadde 12 barn, hvorav to arbeidet i henholdsvis Amerika og Italia for M. O. Det var svært for en arbeidsgiver å forandres etter M. O., men det gikk. Han selv var blitt grepet av det og det var nå fullt tillitsforhold mellom ham og hans svender. De kom regelmessig sammen for å drøfte ting som kunne rettes.

Tillitsmannen for Rasmussens svender, Pettersen, ga ikke sin mester noe etter i retning av gemytlighet. Han sa bl. a. at han hadde bare to barn — hittil. Han bekreftet hva Rasmussen sa om det gode samarbeide. Man drøftet feil ved bedriften og søkte å rette på det. Som følge herav var bl. a. pensjonsordning innført. (Dette og det øvrige tillitsmannen fremholdt kan

forøvrig et hvilket som helst produksjonsutvalg eller klubbstyre få gjennomført).

Olav Bratlie sa bl. a. at det var en ny tone i Moralsk Opprustnings melodi. Da tal. hørte at Hans Bjerkholt hadde sluttet seg til den, skjønte han at det måtte være noe av verdi. Det var folk fra forskjellige samfunnslag som hadde sluttet seg til. Som tillitsmann kom taleren i berøring med mange forskjellige mennesker, og det er sikkert mye godt i alle mennesker, hvis en bare kan få det fram. Tal. var overbevist om at tvister mellom arbeidsgiver og arbeidere kunne løses til fordel for begge parter, hvis det bare ble vist sunn fornuft.

Australieren Gordon Wise hadde fløyet sammen med norske flyger under krigen, og ingen kunne være bedre enn dem. Demokratiet i Skandinavia beundret han. Arbeiderklassen hadde aldri hatt så stor innflytelse som nå, men hadde heller ikke vært så splittet som nå. M. O.s ideologi viste vei fram til en ny verden.

En engelsk møbelfabrikant, George Rolf, hadde spist lunsch i England og fløyet like etter til møtet i Sarpsborg. Han fremhevet at arbeidsgivere og arbeidere kunne forenes om en ny verden gjennom Moralsk Opprustnings ideologi.

Alf Bryan uttalte seg i samme retning. En måtte begynne med å forandre seg selv, så virket det på andre. Bryan er tillitsmann i Jernbanearbeidernes forening i London og sa at ved hjelp av den nye ideologi oppnådde man resultater i løpet av tre uker som man tidligere hadde brukt 3 uker til.

Den norske bonde Arne Omsted fra Hedemark bemerket at en bonde kanskje ikke var velkommen som taler i en by under den nåværende situasjon. Han håpet at det var siste gang at bøndene var nødt (!) til å gå til en aksjon som den nåværende. Den nye ideologi hadde

tal. praktisert på sin gård, således at 55 prosent av produksjonen gikk til arbeiderne og 45 prosent til eieren. (Det var ikke riktig klart hva tal. mente med dette). Man hadde sammenkomster på gården der produksjonen ble drøftet.

John A k w e i fra Gullkysten snakket på sit melodiske engelsk om betydningen av Moralsk Opprustning for de fargete folkeslag og det gode forhold mellom dem og de hvite folkeslag.

E. Gaulding talte om betydningen av å lytte til andre. Grunnlaget er å spørre om hva som er rett og ikke om hvem som har rett.

Hans Bjerkholt fortalte om årsaken til at han hadde sluttet seg til bevegelsen. Som et eksempel på sin forandrede innstilling nevnte han at en mann en gang hadde sagt til ham: Du må da forstå at en arbeidsgiver også er et menneske. Herpå hadde han svart at det i så fall måtte være en spesiell type mennesker. Imidlertid hadde han fått et annet syn på dette og mente at klassekampen ikke førte fram. Skal vi skape en ny verden må en først og fremst bestrebe seg for selv å bli forvandlet. Problemene kan løses ved at man med ærlig vilje til å forstå andre forhandler med ønske om oppriktig samarbeide. Moralsk Opprustning er av verdenshistorisk betydning til omskapning av verden.

Uten i forbindelse med dette referat å gå nærmere inn på bevegelsen, vil nærværende referent nevne som sitt hovedinntrykk av møtet at det for det første var flott arrangert. Videre at det var en glede å se så mange begeistrede ungdommer. — Men — for det er mange men'er for referenten — det hele lignet i påfallende grad tidligere dages Oxfordmøter. Ideologien er noe annerledes, bestemt av verdenssituasjonen, men

demonstrasjonen av den er den samme som i Oxfordbevegelsen. En annen likhet er at Moralsk Opprustnings ideologi er like lite håndgripelig som dens forgjengers. En har lyst til å si om møtet at det besto av ord, ord og atter ord, uten håndgripelig realitet. Programmet er tåket, hvis det da overhode kan snakkes om program. Det er vel og bra å snakke om de fire absolutter og nødvendigheten av Moralsk Opprustning. Men det er aldeles ikke noe nytt i det som fremføres. De fire absolutter har fulgt menneskeheten siden sivilisasjonen slo rot hos dem. En kan finne dem i alle religioner, i alle virkelige sosiale og humanitære bevegelser. En behøver ikke å danne noen bevegelse av den grunn. Toleranse, verdsettelse av andres meninger, ærlig vilje til forståelse av andre er verdifulle ideer, og kan Moralsk Opprustning sterkere enn nå virkelig gjøre disse ideer har bevegelsen utvilsomt en oppgave både for de enkelte mennesker og nasjonene i mellom.

Men det er noe av den samme tåkelegging over denne bevegelse som over Oxfordbevegelsen, og nærværende referent er redd for at den vil lide samme kranke skjebne som Oxfordbevegelsen.

Det er forøvrig påfallende hvor sterkt bevegelsen kaster seg over arbeiderbevegelsen, særlig da fagforeningene, så meget mer som det kapitalistiske samfunnssystem synes å skulle bibeholdes. Det tales om at også arbeidsgivere er blitt forvandlet, men en har visstnok til gode å se meget fremtredende kapitalister og industridrivende på podiet.

Skal en gi sitt inntrykk kort uten å gå nærmere inn på tingene, hvilket er ugjørlig i dette knappe kommentar, må en presisere at bevegelsens ideologi utvilsomt betyr et religiøns-surogat for tilhengerne. Som sådan har den naturligvis en oppgave, men å tro at den alene kan redde verden vil vise seg å være en illusjon — en illusjon som muligens kan bli farlig.